

Ühistuleht

Nr. 3 oktoober 2011

Ootame vihjeid ja ettepanekuid: info@yhstupank.ee, vaata: www.yhstupank.ee

Vastused sagedamini esitatavatele küsimustele

Seoses Tartu Hoiu-laenuühistu ja ühistegevusalase selgitustööga kerkib üles rida küsimusi, mida küsitakse ikka ja jälle. Sel otstarbel usutles Ühistulehe toimetuse Tartu Hoiu-laenuühistu juhatuse liikmeid.

Mis eesmärgil on Tartu Hoiu-laenuühistu ellu kutsutud?

Andro Roos: Tartu Hoiu-laenuühistu eesmärk on tagada Eesti inimeste ja ettevõtete finantsiline sõltumatus. See tähendab, et igal inimesel peab olema õigus ennast oma kompetentsi raames loovalt teostada. Taktikaliselt viib ühistu seda eesmärki ellu, kaasates raha ülejäägiga liikmetelt hoiuseid ning laenates need investeringuvajadusega liikmetele. Nii ringleb Eesti inimeste ja ettevõtete raha Eesti rahva enda hüvanguks, soodustades iga liikme tegevust.

Kes saavad kasu Tartu Hoiu-laenuühistu tegevusest?

Andro Roos: Tartu Hoiu-laenuühistu on kõigi liikmete ühine ettevõtte, kus igal liikmel on sõltumata kapitaliosaluse suuruselt üks hää, õigus saada osa ühistu teenustest ning jaotatavast kasumist. Kui rikastub Tartu Hoiu-laenuühistu, siis see tähendab vaid üht – rikastuvad kõik Tartu Hoiu-laenuühistu liikmed ja ei keegi muu. Liikmed on ise Tartu Hoiu-laenuühistu omanikud ning juhidvad ise ühistu tegevust.

Hetk Tartu Hoiu-laenuühistu üldkoosolekult juunis 2011.

Kuidas Tartu Hoiu-laenuühistu tagab hoiustajate raha säilimise?

Andro Roos: Tartu Hoiu-laenuühistu on moodustanud ulatusliku kulla- ning välisvaluuta-reservi, mis moodustab vähemalt 15-20% kaasatud hoiustest. Kuni 80-85% kaasatud hoiustest laenab Tartu Hoiu-laenuühistu välja maksejõulistele liikmetele: kodumaa inimestele ja ettevõtetele. Kõik väljastatud laenud on tagatud kinnisvarahüpoteegi, usaldusväärse käenduse või pandiga. Laenu väljastamine toimub eranditult pärast väga põhjalikku taotleja maksevõime analüüsi. Seega on kaasatud hoiused alati kindlalt tagatud.

Kas hoiu-laenuühistu pole mitte väga keeruline ning Eesti rahvale arusaamatu ajast ja arust ettevõtmine?

Andro Roos: Tänu ülesnäidatud üksmeelele ja ühistegevusele pani Eesti rahvas Vabadussõjaga aluse Eesti omariiklusele. Hilisem ühistute, iseäranis hoiu-laenuühistute, tegevus aitas ühistegevusele koonduvad eestlastel saada vabaks ka finantsiliselt ja majanduslikult. Ühistute tegevus aitas jõuliselt kaasa sotsiaalselt õiglase Eesti riigi kindlustamisele ja arendamisele. Sotsiaalne õiglus on inimõigus ka täna – kuid sellest on peaaegu terves maailmas puudus.

Ühistu liikmeks võib saada igaks.

Just sotsiaalse õigluse kindlustamiseks ja arendamiseks on vajalik Tartu Hoiu-laenuühistu ja tema liikmete tegevus.

Kuidas võidate usalduse?

Erki Pisuke: Me selgitame inimestele kõik oma tehingud, protsessid ning pakutavad teenused lihtsalt ning arusaadavalt. Tartu Hoiu-laenuühistu ei küsi iga toimingut eest eraldi tasu ning kõikide liikmetega tegeleme personaalselt.

Usalduse võidame faktide abil: hoiuste ja laenude intressid ning lepingutasud räägivad enda eest.

Kes võib saada Tartu Hoiu-laenuühistu liikmeks?

Erki Pisuke: Ühistu liik-

meks võib saada igaks, kel elukoht Eestis või kes omab Eestis kinnisasja. Liikmeks võib astuda nii füüsilise kui juriidilise isik. Tartu Hoiu-laenuühistu tegevuspiirkond on terve Eesti.

Milliseid teenuseid pakub Tartu Hoiu-laenuühistu veel peale hoiustamise ja laenamise?

Erki Pisuke: Tartu Hoiu-laenuühistu pakub liikmetele veel garantiisid, liisingut ja faktooringut. Läbi tütarettevõtte (Lõuna Kindlustusmaakler) vahendab ühistu liikmetele ka Eesti kindlustusseltside kindlustustooteid.

Miks peaksin laenama just Tartu Hoiu-laenuühistust?

Märt Riiner: Kui võimalik, on parem mitte üldse laenata. Samas – teatud juhtudel osutub laenamine vajalikuks ning kui juba laenate, siis on mõistlik seda teha läbi omaenda ettevõtte – Tartu Hoiu-laenuühistu.

Miks peaksin ostma kindlustuse läbi ühistu, või üle-üldse – miks peaksin ostma kaupu või teenuseid kaasliikmetelt?

Märt Riiner: Tartu Hoiu-laenuühistu toimib rangelt vabatahtlikkuse alusel – sündi midagi ühistu vahendusel osta, müüa või ajada äri kaasliikmetega, ei ole. Samas, ühistu kui terviku ja oma kaasliikmete tegevust soosida on mõistlik ja kasulik. Lisaks saadavatele püsisoodustustele aitab selline käitumine jätta raha ringlema liikmete kätte ning see ei liigu võõraste huvide teenistusse. See tagab, et jõud mitte enam ei peitu ühistegevuses, vaid ühistegevus ise ongi Tartu Hoiu-laenuühistu liikmete ühine jõud!

Lõuna Kindlustusmaakleri kasutamise eelistest

Täna kindlustusturul on inimestel raske seigelda: on palju kindlustusseltsi ja erinevaid kindlustustooteid. Tingimused ja katted on sellised, et vale lepingu tellimisel võib tekkida situatsioon, kus kindlustusandja ei maksa välja hüvitist. Samas aga võib leida abi kindlustusseltside toodetest, mis ei pruugi pähegi tulla.

Siinkohal tuleb appi Lõuna Kindlustusmaakler, kes nõustab inimest kindlustusküsimustes. Lõuna Kindlustusmaakler on loodud 2001. aastal eesmärgiga pakkuda klientidele kvaliteetset kindlustus-

teenust. 2006. aastal omandas Tartu Hoiu-laenuühistu Lõuna Kindlustusmaakleri eesmärgiga pakkuda nii ühistu liikmetele kui ka laiemale avalikkusele ühistulist kindlustusteenust.

Kindlustusmaakler on tark mees taskus

Kindlustusmaakleri ülesanne on leida parim võimalik kindlustuslahendus. Selleks selgitatakse välja kliendi kindlustushuvi. Kindlustushuvi väljaselgitamine on üks olulisemaid osasid kindlustuse ostmisel. Nimelt tuleb igal lepingul

jälgida, millised on võimalikud ohud, milliseid ohte soovitakse maandada ning kuidas on võimalik ennetada võimalikku kahju. Näiteks situatsioon, kus kliendil on ostadud eraisiku vastutuskindlustust ja erisik lõhub kogemata poes hinnalise vaasi. Ilma kindlustuseta peaks kandma erisik kogu kahju ise, kuid vastutuskindlustuse olemasolu korral tuleb appi kindlustusselts. Ettevõtte puhul võib tuua näitena olukorda, kus näiteks tulekahju tagajärjel lakkas ettevõtte äritegevus. Kui vara on kindlustatud samas seltsis, siis selts hüvitab ka saamata

jäänud tulu.

Teades kliendi kindlustushuvi, korraldab kindlustusmaakler hanke. Tänu hanke korraldamisele on kliendil võimalik mõjutada kindlustusseltsi kindlustushindades ja isegi tingimustes. Üksinda ei ole võimalik seda teha, sest kaalukauss on väga kaldu kindlustusseltsi poole. Siin aga ilmneb ühistuline idee – koos me oleme tugevad, kuid üksi haavatavad. Kindlustusseltsid peavad andmajärele oma tingimustes või hindades, sest nad ei konkureeri enam mitte kliendiga, vaid teiste seltsidega. See on oluliselt tugevam

positsioon ja kaalukauss kaldub nüüd kliendi kasuks. Koostöös maakleriga, kes tegutseb kliendi huvides, leitakse parim pakkumine.

Kindlustusmaakler tegutseb kindlustuslepingute vahendamiseks. Lepingute vahendamise kontrollitakse lepingute vastavust soovitud pakkumisele. Võib ette tulla olukordi, kus tellitud leping ei vasta tellimusele. Seepärast kontrollib kindlustusmaakler enne iga lepingu jõustumist andmed üle kahekordselt ja andmete ning tingimuste õiguse korral edastatakse leping kliendile.

Enne lepingu lõppemist

teavitatakse klienti kindlustuskaitse lõppemisest ja vajadusel uuendatakse lepingut, korraldades jällegi uus hange. Tähtis on ka kehtivate lepingute haldus. Nimelt ohtude muutumisel või vara suurenemisel tehakse lepingud vastavalt vajadusele ümber. Samuti saadetakse järgmaksete arveid ja meeldetuletusi, et vältida olukorda, kus kindlustuskaitse katkeks osamaksete tasumata jätmise tõttu. Sellisel juhul õnnetuse korral jääks kahju hüvitamata.

Kindlustusmaakler nõustab klienti kahjujuhtumi korral. Kahjujuhtumi puhul võib klient olla meeltesegaduses ja ei pruugi õigel ajal meenuda, kuidas käituda, millist seltsi teavitada kahjust, mis edasi teha. Siin tuleb appi kindlustusmaak-

ler nõu ja jõuga. Abistatakse klienti suurema kahju ärahoidmises, dokumentide täitmises ja suhtluses kindlustusseltsidega. Sageli on vajalik jälgida pidevalt kahjuprotsessi, et vajalik info ei läheks kaotsi või ei jõuaks kliendini liiga hilja. Nii tagatakse kliendile olukord, kus kahju tagajärjel likvideeritakse võimalikud probleemid kiiresti.

Lõuna Kindlustusmaakleri kindlustusmaaklerid tegutsevad kliendi huvides. Samuti rakendame avatuse printsiipi. Nimelt, kuna klient ei tasu kindlustusmaaklerile vahendustasusid, vaid seda teeb selts, siis vältimaks olukorda, kus kindlustusmaakler võib valida kallima pakumise, kuna selts maksab vahendustasu eest rohkem,

oleme teinud oma vahendustasud avalikuks. Nendega on võimalik tutvuda meie kodulehel Lõuna Kindlustusmaakleri lepingu üldtingimustest www.lkm.ee. Nii on võimalik kliendil alati kontrollida kindlustusmaakleri tegevust.

Lõuna Kindlustusmaakler kasutab innovaatilisi lahendusi

Pakkumiste koostamisel kasutatakse infotehnoloogilisi lahendusi, mis aitavad meil hetkega saada turuülevaate liiklus, kasko, reisi, kodukindlustuse toodetest. Seega saame ülevaate hetkega turul toimuvast ja nõustada klienti kindlustuse ostmisel. Ajaline faktor võib olla teinekord ülioluline, sest kui kindlustuslepingu sõlmimisega võib minna päevi, tähendab see suurt ohtu

kliendile. Õnnetus ei hüüa tulles.

Lisaks on võimalik osta kindlustus interneti vahendusel. Oleme oma kodulehe – www.lkm.ee valmistamisel lähtunud kindlustustoodete eripäradest ning töötanud välja lahendused, kus klient saab osta kiirelt, lihtsalt ja mugavalt liiklus-, kasko-, kodu-, reisikindlust ja ettevõtte varakindlustust.

Arvete, lepingute ja meeldetuletuste haldamisel kasutame programme, mis lihtsustavad meie igapäevast tööd ja välistavad olukorra, kus mõni arve jääb saatmata, kuna läks lihtsalt meelest ära.

Lõuna Kindlustusmaakler teeb koostööd kõigi peamiste kindlustusseltsidega

Meie kaudu on võimalik osta kõiki kahjukäsitluse tooteid kõikidelt peamistelt kindlustusseltsidelt – Ergo Kindlustus, If P&C Insurance, Seesam Insurance, Salva kindlustus, Inges, BTA kindlustus, QBE kindlustus, Gjendsidige kindlustus, RSA kindlustus. Seega soovime pöörduda nii eraisikutele kui ka juriidilistele isikutele Lõuna Kindlustusmaakleri poole, sest ostes kindlustuse Lõuna Kindlustusmaakleri vahendusel saate nii rahalise võidu, annate oma panuse ühistegevuse arengule Eestis, kui ka annate oma panuse Tartu Hoiu-laenuühistu arengule.

Märt Riiner
Kindlustusdirektor

Tartu Hoiu-laenuühistu võtab maksevahendina kasutusele „Eesti vekslit“

Ühistulehe eelmises numbris avaldasime eestiaegse professori ja toonase Tallinna linnavalitsuse professor Aleksander Kaera juunis 1934 esitatud vabaraha ringluse laskmise kava ning sellele kohe sama aasta juulikuu alguses järgnenud Rahvasteliidu finantskomitee ametliku hoiatuse mitte mingil juhul vabaraha tarvitusele võtta. Samuti tutvustas Tartu Hoiu-laenuühistu juhatuse esimees, teadusmagister Andro Roos Dr. Hjalmar Schachti rahanduslikke meetodeid tööpuuduse kaotamiseks ning kiire majanduskasvu saavutamiseks. Täna numbris toome lugejateni Tallinna Posti lugejate toonased arvamused vabarahast. Mulle isiklikult meeldis ühe vabariigiage se lugeja kokkuvõte: „Tulevad ilma erakonnata – palja kavaga. Seda peab pooldama!“ Samuti jäi südamesse ühe tollase ettevõtja lause: „Seni on kõik „tervendanud“ meid püksirihma pingutamise meetodiga. Mina ärimehena olen ligi pool endisest läbikäigust kaotanud. Nüüd kuulen esmakordselt, et elustamine sünnib mitte kokkutõmbamisega, vaid raha kiire liikumise abil. Teostage, aga enne kui hinge heidame!“

On hea meel teavitada Ühistulehe lugejaid, et Tartu Hoiu-laenuühistu on ühistusüsteemisese maksevahendina asunud ringluse andma „Eesti vekslit“, mida liikmed, lisaks eurodele,

saavad omavahelistes arveldustes maksevahendina kasutada. Vekslite kasutamine võimaldab liikmetele kaasliikmete ärides kõrge püsisoodustuse ning tagab tiheda ja vastastikku tulusa liikmetevahelise kaubanduse.

„Eesti vekslit“ saavad ühistu liikmed soetada Tartu ja Tallinna kontoritest 10% soodustusega (1 veksel = 0,90 EUR). Kasutada saab vekslit Tartu Hoiu-laenuühistusse kuuluvate ettevõtete või eraisikutega äri ajades, kusjuures kauba või teenuse ostmisel on üks euro võrdne ühe veksliga (1 veksel = 1 EUR). Täpne ja pidevalt uuenev nimekiri Tartu Hoiu-laenuühistu liikmetest ettevõtjatest, kes vekslit aktsepteerivad, on leitav ühistu koduleheküljelt.

Võttes aluseks teadur Andro Roosi sellesisulised kirjatööd „Lüganuse uudiste“ 2010. aasta mitmetes numbrites, kirjeldan vekslite kasutamise protsessi järgneva lihtsa, kuid elulise näite abil.

Oletame, et Tartu linnas asub kaks poodi: Aadu pood ja Peedu pood. Aadu on vanameelne ja arveldab vaid eurodes. Oma kaubavarude soetamist finantseerib Aadu pood kommerts pangast võetava laenuga. Arvestades panga nõutavat suurt lepingutasu, tuleb reaalseks pangaintressiks 15%. Kuna intressimakse pangale on suur, ei ole Aadu poel võimalik oma klientidele soodustusi teha. Peedu pood on

paindlik ning uuenduslik, tema võtab maksevahendina vastu nii eurosid kui ka Tartu Hoiu-laenuühistu emiteeritavaid „Eesti vekslit“ (edaspidi veksel), kusjuures kaupade hinnad Peedu poes on eurodest vekslitesse ja vastupidi arvutatavad kursiga 1:1. Peedu pood soovib võluda oma kliente pakutavate soodustusega, kuna ei rahasta kaubavarude soetamist pangalaenuga.

Peedu on Tartu Hoiu-laenuühistu liige ning soovib, et tema kaasliikmed ostaksid mett just tema juurest. Selle teostamiseks on Tartu Hoiu-laenuühistu Peedu pakutava tagatise vastu väljastanud Peedule 1000 „Eesti vekslit“, mida Peedu müüb Tartu Hoiu-laenuühistu liikmetele hinnaga 1 veksel = 90 senti. Sisuliselt on vekslit ostja jaoks tegemist hoiusega, mille intressimäär on 10%, kuid mille põhiosa ja intresse ei maksta välja rahas, vaid hoiustajale sobivates kaupades.

Aadu poes ja Peedu poes maksab sama purk mett täpselt ühepalju – 10 eurot. Mõlemad poed on varunud lattu 100 purki mett sisseostuhinnaga 8 eurot purk ehk kokku on kummaski poes mett 800 euro eest. Aadu pood rahastas meevarude ostmist 15% intressiga pangalaenuga, mistõttu intressina peab Aadu pangale maksuma 120 eurot. Kui Aadu pood kõik meepurgid maha müüb, saab ta tulu

100 korda 10 eurot ehk 1000 eurot. Kuna pangale tuleb maksta intressi 120 eurot ja meetarnijatele (kohalikud mesinikud) 800 eurot, siis jääb poe kasumiks 80 eurot.

Aga Peedu pood kasutab kaubavarude soetamiseks vekslit. 1000 vekslit müümisega Tartu Hoiu-laenuühistu poolt Peedu poe klientidele kogutakse kokku 0,90 x 1000 eurot ehk 900 eurot, millest 800 makstakse mesinikele ning poe kasumiks jääb järgi 100 eurot. Kuidas nii?! Lihtsalt: Peedu poel pole pangale intressi maksmise kohustust! Seega on saavutatud kaks eesmärki: Peedu pood teenis 20 eurot rohkem kasumit ning võimaldas oma klientidele meepurgi 1 eurot odavamalt kui Aadu pood, kuigi hinnasildi järgi maksab meepurk mõlemas poes eurodes väljendatuna sama palju.

Vaatame edasi. Pärast seda kui Peedu pood on maha müünud kogu mee, on tal kassas kasumina üle jäänud 100 eurot ning lisaks veel 1000 vekslit, Aadu poel aga kõigest 80 eurot. Kuna uue 100 purgi mee ostmiseks tuleb taas kulutada 800 eurot, peab Aadu pood uuesti võtma laenu 800 - 80 = 720 eurot, mille eest tuleb maksta intressi 108 eurot. Seega jääb Aadu kahe perioodi kasumiks 172 eurot.

Peedu pood aga laenu võtma ei pea, vaid võib oma kudedele kassast vekslid eurode vastu maha müüa (või tasuda mesinikele mee

eest vekslites). 1000 vekslit müümisega eurode vastu saab Peedu 900 eurot. Sellest 800 eurot kulutab ta mesinikelt mee ostmiseks ning 100 jääb kassasse teise perioodi kasumiks juba enne mee mahamüümist kudedele. Kui liidame sellele esimese perioodi kasumi, on Peedu kogukasumiks 200 eurot ehk 16% rohkem kui Aadul. Kas peab mainima, et selle ja eelmise perioodi kasumit saab Peedu kohe kasutada investeerimisel oma äri arendamiseks ja laiendamiseks?

Küll Aadu on tige, aga mis see enam aitab! Võitjaks jäävad Tartu Hoiu-laenuühistu liikmetest Peedu ja tema nutikad kliendid.

John Õun
Eesti Korterühistuste
Hoiu-laenuühistu juhatuse liige

Vabarahal on palju sõpru

Rahvusvaheline kapital püüab takistada Tallinna linnavalitsuse kavatsust. – Huvitavad vastused „Tallinna Posti“ ringküsitlusele: lugejad loodavad vabarahast hüvesid.

Üks prohvetlik vastus

Vabaraha ehk n.n. töötähtede väljalaskmise kava Tallinnas, millest meie lehe varasemais numbrites on olnud mõnda korda juttu ja mille kohta 22. juuni „Tallinna Postis“ avaldati ringküsitlus lugejaile, on vahepeal arenenud juba rahvusvahelise ulatusega probleemiks. Nagu teatas „Kaja“ 6. juulil s.a., on Rahvasteliidu ringkondadest

saadetud hoiatus Eesti võimudele, et need ei lubaks ette võtta katsetusi vabarahaga. Sellele lisaks kuuleme omalt poolt, et ka Inglise Pank on hakanud tundma huvi asja vastu ja on saatnud järelepärimise Eesti Pangale, kui kaugel on lood vabarahaga Tallinnas.

Kõik see näitab, et välismaal tuntakse elavat huvi Tallinna linnavalitsuse kavade kohta. Ka mitmed välismaa lehed on selle küsimuse kohta avaldanud kirjutisi. Muuhulgas on huvitav märkida Saksa lehe „Kölnische Zeitung“ kirjutist, kus on jõutud isegi sündmustele ette ning teatatakse, et Tallinnas on vabaraha juba käiku

lastud ja uute töötähtede kindlustuseks olevat deponeeritud 200.000 krooni Eesti Panka!

„Tallinna Posti“ toimetusel on tulnud järelepärimisi paarilt Läti ja Ameerika Ühendriikide ajakirja toimetustelt, kes nõuavad täpseid teateid Tallinna kavade arenemisest.

Meie lugeja omakorda ei ole jäänud huvi ülesnäitamises välismaalastest taha. Ligi sada kirja on saabunud vastuseks vabaraha ankeedile. Kirju on tulnud Tallinnast ja õige palju ka maalt ning maakonnalinnadest.

Nagu näitab enamus vastustest, pooldatakse Tallinna töötähtede kava ja soovitakse näha

selle teostamist. On esitatud vaid üksikuid kahtlusi, korrektiive ja eriarvamusi.

Õige prohvetlikuks on kujunenud ühe vanema majandusteadlase vastus, kes on näinud ette rahvusvahelise kapitali vahelesegamise võimalust juba enne, kui Rahvasteliidu tegelaste kiri Eestis sai teatavaks. See asiolu näitab, et vabaraha idee tundjatele on loogiline asjade käik tuttav ja neile ei tulnud Rahvasteliidu vahelesegamine ootamata. Tähelepanv on ainult see, et vahelesegamine tuli varemast kui suudeti üldse Tallinnas asuda tegelikkude sammudeni.

Kas Tallinna linnavalitsus

ja Eesti võimud end lasevad kohutada välismaa vahelesegajatest, seda jääme huviga ootama.

Allpool avaldame lugejate tüübilisemad vastused „Tallinna Posti“ ringküsitlusele.

PROHVETLIKUD SÕNAD

Majandusteadlane, kes vabaraha teooriat ütleb tundvat juba palju aastaid, kirjutas meie ankeedile vastuseks juuni lõpul: On tõeliselt kahju, et meil Eestis nii hilja hakatakse huvi tundma vabaraha vastu, mille idee juba 40 aastat vana. Oleks meie majandusjuhtidel vabaraha teooria varemalt olnud tuttav, oleks palju seniseid suuri vigu jäetud

tegemata rahanduse alal.

Vabaraha idee teostamise juures **tuleb arvestada kahe vägeva vastasega**. Üks vastane on marksistlik liikumine (sotsialism ja kommunism), kuna teine vastane on rahvusvaheline finantskapital ja sellega ligidalt seotud vabamüürlus. Kõlab küll imelikuna, et sotsialistid ja kapitalistid on ühe ree peal, kuid see on siski tõsi. Vabaraha on neile mõlemale vastuvõtmatu, kuna see rikub nende mõlemate edu. Kui vabaraha lastakse käiku riiklikus mastaabis, siis paraneb kodanikkude elujärg ning ühtlasi kaob selles riigis teenimata tulu. (Vabaraha ei kanna intresse, järelikult ei saa siis püsida ainuüksi intressidest elatuvate kodanikkude seisus.) Sellega oleks võetud ka marksismi olemasolu alus, sest marksismil ei jääks enam kellegi vastu ega kellegi poolt võidelda. Kapitalistid samuti kardavad teenimata tulu kaotamist. Vabarahast on eriti häiritud kullakapital, kes nüüd lõikab head äri sellega, et keskpangad püüavad üksteise võidu hankida kulda oma paberraha „katteks“. Vabaraha ei tunnista mingit katet, mida tegelikult ka polegi vaja (Saksamaa näide). Vabaraha puhul kaotavad kullakuningad oma mõjuvõimu riikide üle.

Ühtlasi tuleb võtta arvesse, et **vabaraha on stabiilne raha**, mille juures ei tule ette üldist hindade langust ja üldist sügavat depressiooni. Selle vastu on jällegi kapitalistid, sest just kriisi ajal on neil kõige parem lõikus.

Neid kahte vaenlast – marksiste ja eriti suurkapitaliste – tuleb tõsiselt arvestada, kui Eestis tahetakse teha katseid vabarahaga. Eriti on minul hirm, et rahvusvaheline kullakapital siin sirutab end vahele. Rahvusvaheline maksuülianduste pank (B.I.S) Baaselis ja samuti ka rahvasteliidu finantskomitee on tugevasti kullakuningate teenistuses. **Kas need jäitavad Eesti rahule**, kui me julgeme nende „trooni“ vastu astuda välja?

Mis puutub Tallinnas esitatud töötähtede kavasse, siis peab juba ette teadma, et see on ainult katse ega anna suuri tulemusi, mis vabaraha annaks üleriikliku rahana. Kuivõrd Tallinna majandus elustub töötähtede käikulaskmisega, on raske arvata, sest Tallinnas ei ole kriis nii sügav kui see oli Wörglis (Austrias) ja Alt-Schwaueburgis (Baieris), kus tehti kaks esimest katset vabarahaga. Neis paikades oli majanduselu sattunud õige sügavasse kuristikku ja seal oli ka vabaraha mõju ääretult reljeefne. Tallinnas võib aga mõju jääda kahvatuks.

Siis oleks hea idee asjata rikutud. See äratav minus kui vabaraha tõsises pooldajas kahtlust.

Kuid ma ei taha ütelda Tallinna linnaisadele – ärge tehke midagi. Teie ülesanne on hoolitseda linna heakäigu eest. Kui teil on usku oma katsesse – proovige. Sest kindel on see, et töötähtede kava teostamine ei too mingit kahju kellelegi. Linna majandust ta kindlasti mingil määral

elustab. Kui kava elluviimise eel **tehakse asjalikku selgitustööd rahva hulgas** ja lepatakse asutustega ja ettevõtetega kokku, et need töötähti vastu võtavad, siis võivad töötähted minna küllalt laialt liikvele. Siis oleks vast ka tagajärjed küllalt tunduavad.

Ühte asja usun aga kindlasti – **Tallinn saab üle maailma kuulsaks**, kui ta teostab vabaraha katse. Vabaraha teooriat uuritakse praegu kõigis maailmajagudes. Igalpool ollakse huvitatud, millist efekti saavutatakse vabarahaga. Tallinnast hakkaksid kirjutama mitte üks Euroopa ja Ameerika lehed, vaid isegi Jaapani ja India ajakirjad, kes levitavad samu ideid.

„TEOSTAGE ENNE KUI HEIDAME HINGE!“

Elavalt kirjutatakse: Seni on kõik „tervendanud“ meid püksirihma pingutamise meetodiga. Mina ärimehena olen ligi poole oma endisest läbikäigust kaotanud. Nüüd kuulen esmakordselt, et elustamine sünnib mitte kokkutõmbamise, vaid raha kiire liikumise abil.

Olen muidugi poolt, kuna see on ju vastupidine, mis meile seni tuubitud. Ja kui tagajärjed ka vastupidised, siis saan ju oma endise läbikäigu kätte!

Teostage, aga enne kui hingeid heidame!

„ANDKU JUMAL LINNAISADELE JÕUDU“

Käekirja järgi otsustades peab ta olema üks vanem inimene, kes Tallinnast kirjutab ankeedile vastuseks: Andku taevast Tallinna linnavalitsusele jõudu ja tervist, et nad julgeksid teostada ja näidata, kuidas õigel viisil majanduselu raskusi lahendada võib ja tööpuudust vähendada saab. Soovin edu.

PEALINNA POOLT OODATAKSE UUENDUST

Võrust vastatakse vabaraha kohta: Teatame, et Võrus oma tuttavatega ja sõpradega seda asja igatpidi läbi arutades ja kaaludes oleme tulnud veendele, et ainuke tee tööpuuduse lahendamiseks ja kaubanduse ning tööstuse elustamiseks on see, kui meie linnavalitsustel või isegi riigivalitsusel oleks julgust ja tahet vabarahaga katset teostada. Sest see kava ei tee oma katse juures kellelegi, ei riigile, ei linnale ega ka ostjale ja müüjale kahju, vaid kasu. Seepärast ootame pealinna poolt selles asjas uudist.

KADUPROTSENT LIIGA VÄIKE

Süvenedes vabaraha ideesse leian selle olevat õigema uutest kriisi lahenduse teedest. Eks ole ju raha see, mis loob ühele poole määratud kaupade vinnad, ent teisele poole miljonid töötud.

Tallinnas esitatud töötähtede kava leian täiesti vastuvõetava. On

õige ja mõistlik olla ettevaatlik, võttes katesse esialgu väikese summa, et mitte mõne väikese eksituse korral lasta kokku variseda suurt ettevõtet. Ainult vähe väiksena tundub kaduprotsent, ning aeg on lühike, kuna suuremate ostude puhul vähe aega jääb kauba valikuks. Lugeja Riidajast.

KAUBAD PÄÄSEVAD LIHKUMA

Tallinnast lugeja kirjutab: Rahamärkide kiireks ringkäiku viimiseks on tõesti vaja teid leida, et kauba ringkäiku suurendada. On ju selge, et kiire kauba läbikäik elustab tööstust ja kaubandust.

Teiselt poolt vähendab raha kiire ringvool tööpuudust ja suurendab kahtlemata laos seisvate kaupade rutulist läbimüümist.

Praegu suure hulga rahva ostujõudu väljendavad vaid vähesed rahamärgid – ühe-, kahe- ja kümnekroonised rahad, kuna 20- ja 50-kr. rahamärke väga väheliikvel näete. Tähendab – neile vastav osa kaupa seisab kusagil kinnikulmanult.

Pooldan vabaraha ideed ja leian, et iga majanduslik kogunud rahva juures on see kava praktiliselt läbiviidav. Senini ilmunud kirjelduste järele, mida huviga olen jälginud, on töötähtede kava otsustavalt kokku seatud. Tema vead paranevad praktiliste tehingute juures, kuid esialgseid vigu, mis parandada ehk muuta tuleks, kavas ettenäha ei ole.

A.R., õpetaja ja seltskonnategelane.

„MINÄ KÜLL TUUD EI TAHA“

Võrumaalt Peri vallast kirjutab noormees E.P., et tema pooldab vabaraha kava, kuid lisab juurde: Mul oli muuseas selle üle jutuajamine ka vanaldase talunikuga, kes tähendas: „No miä küll tuud ei taha ja tuud ei ole vaja kah. Sõs kui tuud rahha viinäpuut vai monopol vastu ei võta, sõs ei saa miä viinä osta, vaid piä inne raha ümber vahetama.“

TULEVADILMAERAKONNATA – PALJA KAVAGA. SEDA PEAB POOLDAMA

Lugeja J.M. Tallinnast kirjutab: Kui meil seni uusi erakondi ja rahvaliidumisi on soetatud, pole meil kunagi selge olnud, kus lõppeb „rahva kasu“ ja kus algab uute meeste „saamahimu“.

Nüüd tulevad aga mehed, üks Tallinnast ja teine Tartust, ainult palja ettepanekuga, ilma mingi erakonnata, ilma trummipõrinata ja paraadita, vaid puhtpalja proosalise ettepanekuga, mis ei sisalda liiategi ühegi tegelase ega isiku mahategemist ega ka mingit „platvormi“, vaid külma ja kainet loogikat rahanduse tehnilise küsimuse kohta. See on meie oludes ennuulmatu julgus, ja seepärast pooldan nii ideed kui ka kava. Pooldan ka sellepärast, et täielikult olen nõus kavaga ja kava esitajate poolt näidatud kriisi põhjustega.

HÄÄL VASTU

Tartu lugeja K.O. asub

vabaraha suhtes eitaval seisukohal: Aga miks ei peaks ma „pooldama“ kaduraha ideed, kuna selle pooldajaiks ja „teoreetiliselt“ põhjendajaiks on sellised üle maailma tuntud rahandusteadlased, nagu proviisorid (mitte professorid!), arstid, pastoriid, advokaadid jne. Väga hea, et sellised soperdajad rahandusküsimustes, nagu K.Tassel, Fisher, Rehnes, Hesserich, Knapp, Spiethoft, Mises, Liesmann ja paljud teised ei kuulu kaduraha pooldajate hulka. Milline plamaash see küll oleks kadurahale.

Tallinna „töötäht“ alustab Greshami seadusele: Tõrjub tõelise raha endisest palju suuremal määral sukasaarde. Mõjub tegelikult kui kahekordne maks: maksustab tootjat ja suurendab selle kulusid; maksustab tarvitajat ja vähendab selle tulusid – mõjub ühesõnaga raha ostujõudu vähendavalt ja seega ei rahulda hindade stabiliseerimise eesmärki, mis peaks võimaldama vajaduse korral ka raha ostujõu suurendamist. Suurendab investeerimisi harukordse kiirusega – selle tagajärjeks on kindlate kulude ebanormaalne tõus, mis muudab tootmise ebatasuvaks ja ei luba seda reguleerida vastavalt nõudmisele – üks praeguse majanduskriisi peapõhjus.

Kaduraha ideoloogid saavad raha ringimise kiirenduse ilma surveabinõudeta kätte, kui muudavad kaduraha kasvurahaks, mis iga kaubaostu akti korral annaks ostjale tulusid 1 protsent või vähem üleantavast rahasummast, mis aga ei langeks ka müüja kanda. See soodustaks nii tootjat kui ka tarvitajat, suurendaks tootmist, kaotaks tööpuuduse, nälja jne. Ühesõnaga tooks paradiisi maakera peale.

PARALLEELRAHANA EI LAHENDA TÖÖPUUDUST

Tallinna lugeja L. pooldab vabaraha ideed: Arvan, et sel kujul nagu töötähted kavatsusel, ei lahenda nad tööpuudust ega anna kuigi suuri tagajärgi. Väikese paranemise raha ringvoolu ta võib tuua, ja seegi oleneb sellest, kuidas see käima pannakse. Selle kava halvem külge on see, et on liikvel rahasid kahesuguse väärtusega: ühed kaduprotsendiga, teised täisväärtuslikud. Loomulikult põlatakse kaduprotsendiga rahasid ja eelistatakse täisväärtuslikke, sest esimestega on sekeldusi ja nendega ei saa tasuda igal pool, vaid ainult Tallinnas ja ainult kokkulepitud ärides. See ja ka psühholoogiline moment raskendab niisuguse raha kavatselvat kujul liikumist ja loodetava tagajärje saavutamist.

Vabaraha mõte on iseenesest hea. Väärtuste loomise ja nende tarvitamise reguleerib praegu raha liikuvus. Ei ole rohkem tarvis, kui et iga isik hoiaks liikumatult mõnikümmend krooni ja meil sureks igasugune tegevus täielikult välja. Nälj ja häda tõuseks kirjeldamatuseni. Vastuoksa, kui tekiks moment, kus igaüks tahaks rahast lahti saada, kaoks kiirelt tööpuudus ja rahva majanduslik tase

tõuseks kiirelt.

Minu arvates ei ole vabaraha või kriisiraha ka mitte küll ainukeseks arstimiks surutise vastu, kuid oleks kindlasti üheks mõjuvaks ja suuri tagajärgi andvaks abinõuks, kui seda maksma panna riiklikus ulatuses ja ainsa rahana.

ÄRID ON NÕUS TÄHTI VASTU VÕTMA

Muude vastuste hulgas on saabunud „Tallinna Posti“ toimetusele mitmetelt Tallinna soliidsetelt äridelt teateid, et need ärid on nõus töötähti vastu võtma harilikku raha asemel, kui töötähtedega tahab linnavalitsus katseid teha.

DR.AL.MASSAKAS

kes ringhäälingus mitmel korral kõnelenud rahandusküsimusist, kirjutab „Tallinna Postile“: Pean täiendama, et senine kullakatte süsteem omab terve rea puudusi. Kuld on alluv hinnakõikumistele samuti kui suur osa kaupugi. Sel põhjusel juba ei või kuld olla ainukeseks väärtuse mõõdupuuk. Rahandus, mis tugineb ainult kulla, kui ühe kõikuva väärtusega metalli (kauba) alusele, loob võimalusi konjunkturi võngeteks ja on seepärast objektiivse vääringu mõõdupuuna puudulik. Leian tungivalt vajaliku olevat rahandusreformi.

Kuna vabaraha põhiideeks on vabanemine statsionäärsest kullatasemest, siis pooldan vabaraha, kuid selle väljaandmisel peavad maksma veel kategoorilisemad emisioonitingimused. Vabaraha peab olema permanentne tuleviku vääring, mis suudab paremate tagajärgedega asendada senist raha, kuid ei ole mitte ainult kriisi- ega kadurahaks, millede nimetuste juures juba kaob rahva usaldus. Usaldus aga on kõige tähtsamaks toeks rahandusele. Vabaraha rakendamise võimalusi näen praegu ainult riiklikes piirides, kuid sealjuures ei tohi alla hinnata raskusi, mis tekivad rahvusvahelistel transferreerimistel ja rahvusvaheliste tehingute sõlmimisel, kui suurriigid jäävad „kullamaadeks“. Selle probleemi lahendust rahvusvahelises ulatuses näen ainult kollektiivkokkulepete sõlmimise teel.

Töötähtede kava tema senisel kujul ei pooda, sest a) meil tekivad markide kleepimisega ettenägematud raskused. b) kuna töötähted on mõeldud paralleelrahana, mille väärtus on lahkuminev riigirahast, siis loob see võimalusi hangeldamiseks. Halvema väärtusega raha tõrjub linnalaekast välja hea raha. Kui juba vabaraha – siis ainukese ja sundusliku maksu abinõuna.

(Mis alusel keelab rahvasteliidu rahanduskomitee meil tarvitamast vabaraha?)

13.juuli 1934.

Tallinna Post nr 28, lhk. 5.

Kas pooldate töötähti?

BonBon Lingerie – Eesti oma pesubränd

Nii nagu paljud head ideed näevad ilmalgust juhulikult, nii sai ka juhulikult alguse naistepesu tootva aktsiaseltsi Gemhill tegevus. Lihtsalt ühel kenal päeval said kokku inimesed, kes mõistsid teineteist, nende mõtted ja vaated ühtisid ning saigi loodud äriühing eesmärgiga hakata valmistama pesu, mis suudaks pakkuda konkurentsi senituntud kõlava nimega pesubrändidele.

Idee teostamine osutus kordades keerulisemaks kui esmalt arvata võis. Hoolimata idee olemasolust, teohtest, oskustest konstrueerida erilisel eksklusiivset ja maitsekat naistepesu ning eelnevast kogemusest selles vallas, teadmisest, et nendele toodetele on olemas oma turunišš, puudusid tootmisruumid, õmblusmasinad, oskustöölised ja turukanalid... Tuli alustada algusest.

Esmanetegevus oli suunatud kollektiivi komplekteerimisele, sest konstruktoritöö ja õmblustehnoloogiate tundmine on baasalus, millele tootmistegevus saab tugineda. Esimesed tooted valmisid tellimustööna ühes Liepaja õmblustööstuses. Kohe selgus ka, et seal valmistatav toodang ei ole sellisest kvaliteediklassist, millega saaks minna vallutamamaailmaturge. Et olla sõltumatu tarnetähtaegade osas ning ühtlasi tagada toodete kõrge kvaliteet, tuli rajada oma õmblustööstus. Abi selleks saime muuhulgas ka struktuurfondidest ning tulemuseks oli igati kaasaegne 60 õmblusmasinaga õmblustehh. Meie maailm oli loodud, ent nüüd pörkasime kokku teemaga, mis tundus täiesti absurdne: on töökohad, tellimused ja võimalus töötada, aga keda ei ole, on õmblejad, kes suudaksid ja tahaksid hästi õmmelda.

Meedia vahendusel saime

BonBon Lingerie Tallinna kauplus.

kolm-neli korda päevas teada, et töötute arv riigis suureneb iga päevaga, aga asjalike õmblejate leidmine osutus sellest hoolimata äärmiselt keeruliseks ülesandeks. Tuldi kohale, tutvuti töökeskkonnaga ja kui sai selgeks õ m b l u s t ö ö kvaliteedinõue, siis kiirustati minekule, sest lihtsam oli olla töötu kui hakata ümber õppima ning teha tööd vigadeta. Tööotsija esimeseks küsimuseks oli: „Kui palju ma teenin?“ Palganumbrid meeldisid kõigile, aga kui selgus, et see palk tuleb välja teenida kvaliteetse tööga, siis oli äraminekuga kiire.

Täna saab kogemuste põhjal väita, et riiklik abisüsteem töandjale pikaajaliste töötute tööle võtmisel ja ümberõppe korraldamisel ei ole mitte lihtsalt puudulik, vaid täiesti eluvõõralt ja küündimatult koostatud. Meie tööjõu värbamise kogemustele tuginedes ei saa väita, nagu oleks Eestis suur tööpuudus. Pigem on tegemist olukorraga, kus on lootusetult sassis arusaamine

töökäimisest ja töö tegemisest. Puudub põhiline – tahe teha tulemuslikku ja kvaliteetset tööd, tahe arendada endas töömeisterlikkust. On kahetsusväärne, et õmblustööd õpetavate koolide juhtkonnad pole huvi tundnud meie koostööpak-kumiste vastu, et juba aegsasti meie tootmisbaasi kasutades koolitada välja õmblejaid, kes on suutelised õmblema palju peenemaid ja paremini tasustatavaid asju kui üleriideid.

„Täna saab kogemuste põhjal väita, et riiklik abisüsteem töandjale pikaajaliste töötute tööle võtmisel ja ümberõppe korraldamisel ei ole mitte lihtsalt puudulik, vaid täiesti eluvõõralt ja küündimatult koostatud.“

Rõhutaksin, et samas oleme olnud paljudele noortele praktikabaasiks.

Terve aasta kulus selleks, et leida inimesi, kes suudavad, oskavad ja tahavad töötada, ent täna võime uhkusega tõdeda – BonBon Lingerie kaubamärgi all toodetud pesu loomise, õmblemise ja müügi tegeleb juba neljakümneliikmeline heal tasemel kollektiiv.

Oma teed alustava firma arengul ja uute töökohtade loomisel on veel üks tõsine takistus – hullkõrged tööjõumaksud. Sellises tootmisharus, kus kasutatakse

masinate kõrval palju inimitööjõudu, ei ole see firmale mitte lihtsalt koormav, vaid lausa hukatuslik. Ega ilmaasjata ei ole suuremad õmblustööstused lõpetanud oma tegevuse Euroopas ning viinud tootmised üle maadesse, kus puudub solidaarne sotsiaalkindlustuse süsteem ning tootmishoonete kütmiseks ei ole kellelgi vaja raha kulutada.

Kumb on riigi jaoks mõttekam: kas maksta töötutele abiraha või teha olulisi maksusoodustusi palju inimitööjõudu vajavatele ja oma toodangut eksportivatele tööstusharudele, et inimesed suudaksid ise elatist teenida? Leidub ju veel tööandjaid, kes suudaksid luua töökohti, mis annaksid head toodangut ning pakuksid tööd paljudele inimestele, kes täna seisavad töötukassa järjekorras.

AS Gemhill on BonBon Lingerie kaubamärgiga pesu tootnud juba kaks aastat. Oma toodangut müüme peamiselt Saksamaal, Austrias, Šveitsis ja Venemaal.

Eestis on meil täna kolm kauplust ning oma internetipood, mille populaarsus kasvab iga päevaga.

Kord kuus presenteerime uusi kollektsioone ning aastaga on realisatsiooninumbri suurenenud üle kahe korra. Nõudluse katteks oleme teinud koostööd Läti ja Hiina pesutootjatega, kes on meie mudelite järgi õmmelnud ja kelle kvaliteet rahuldab ka nõudlikumat tarbijat. Oleme osa väärikast organisatsioonist – Tartu Hoiu-laenuühistust. Tartu Hoiu-laenuühistu faktooringu kasutamine on kiirendanud oluliselt meie käibekiirust ning andnud võimaluse olla oma tegevuse planeerimisel paindlikum.

Pesuäri on lõppkokkuvõttes

kasumlik, samas keeruline ja väga spetsiifiline ning suurte turgudele minnes küllaltki kapitalimahukas tegevus, mis seab arengule teatavad raamid. Pärast kahte aastat tegutsemist oleme kindlad, et vaatamata kasvuraskustele oleme leidnud õiged väljundid ja kapitali oskusliku kaasamise korral võib eestimaine pesubränd BonBon Lingerie saada rahvusvaheliselt tuntud ja arvestatavaks kaubamärgiks.

Kes ei usu, külastab meie kodulehte <http://www.bon.ee/>, Tallinna, Tartu või Narva kauplusi või internetikaubamaja ja veendub ise – oma silm on ju kuningas!

EESKUJULIK LIIGE

Harry Raudvere
Gemhill AS nõukogu esimees

Loodi suhted Saaremaa korteriühistutega

Pärast ümarlauda. Vasakult paremale: Saaremaa korteriühistute juht Valdek Kraus, hoiu-laenuühistu juhid Märt Riiner, Martin Loimet, Erki Pisuke ja Andro Roos.

Tartu Hoiu-laenuühistu ja Eesti Korteriühistute Hoiu-laenuühistu ühine esindus käis 29. septembril 2011 Kuressaare korteriühistute juhtide ümarlaval rääkimas oma tegemistest ning tutvustamas hoiu-laenuühistute tegevuse sisu. Võimalus minna korteriühistute juhtide ümarlale tekkis tänu Eesti Korteriühistute Liidu Kuressaare büroo juhatajale

Hr. Valdek Krausile, kes kutsus meid rääkima korteriühistutele mõeldud finantsteenustest. Ümarlaud toimus Saaremaa Õppekeskuse ruumides, kuhu oli kogunenud üle kümne korteriühistu juhi.

Ümarlalda alustas Tartu Hoiu-laenuühistu juhatuse esimehe Andro Roosi ülevaade ühistegevuse vajalikkusest, milles ta toonitas, et nii eraisikud, ettevõtted kui ka

korteriühistud saavad ühiseks jõuks ning mõistuseks koondudes kasutada Tartu Hoiu-laenuühistut ja Eesti Korteriühistute Hoiu-laenuühistut oma finantsasjade korraldamisel iseenda hüvanguks. Mõlemad hoiu-laenuühistud on liikmete omand ning tagab liikmete raha säilimise ning ringlemise liikmete endi hüvanguks. Pärast huvitavat sissejuhatust oli järg jõudnud Tartu Hoiu-laenuühistu

juhatuse liikmete Erki Pisuke ja Märt Riinerini. Esimesena neist astus kuulajate ette Erki Pisuke, kes rääkis lähemalt Eesti Korteriühistute Hoiu-laenuühistu loomise põhjustest ning eesmärkidest. Ühistu loomisest on vaid üksainus põhjus – Eestis puudus seni korteriühistute huvides tegutsev rahaasutus. Ka eesmärk on üks – tagada Eesti korteriomanike ning korteriühistute üleminek isemajandamisele ning finantsilisele sõltumatusele. Järgnevalt tutvustas Märt Riiner korteriühistutele pakutavaid kindlustusteenuseid ning hindas näidete abil kindlustuse kasutamise vajalikkust erinevates olukordades. Viimasena meie esindusest andis Eesti Korteriühistute Hoiu-laenuühistu juhatuse esimees Martin Loimet ülevaate Eesti Korteriühistute Hoiu-laenuühistu senistest tegevustest ning tulevikuplaanidest.

Kõnekoosoleku lõpul vastasid hoiu-laenuühistute juhid kuulajate küsimustele. Korteriühistute juhid olid hästi kursis ühistute rahastamise praeguse nigelaga korra ning ühistegevuse ees seisvate ülesannetega. Sestap oli esitatav

küsimusi vähe, kuid need olid eranditult sisukad. Kokkuvõtvat võib pidada üritust igati õnnestunuks, kuna korteriühistute juhid said põhjaliku ülevaate meie tegevustest ning üldine arvamus oli meie ettevõtmisi soosiv. Koosolekulõpetas Hr. Valdek Kraus korteriühistutele suunatud üleskutsega astuda Eesti Korteriühistute Hoiu-laenuühistu liikmeks. Samuti avaldas ta lootust, et nii Tartu Hoiu-laenuühistu kui Eesti Korteriühistute Hoiu-laenuühistu tegevus kujuneb kogu Eestis laiaulatuslikuks, et kodumaa inimestel ja ettevõtetel oleks majanduslikult võimalik selg sirgu lüüa.

Martin Loimet
Eesti Korteriühistute
Hoiu-laenuühistu juhatuse esimees

Ühistuleht on Tartu Hoiu-laenuühistu häälekandja.

Toimetuse kontaktid:
Aadress: Raekoja plats 20,
Tartu 51004
Telefon: +372 7 407 132
E-mail: info@yhstupank.ee
Koduleht: www.yhistupank.ee